

Undervisningsupplägg

Allemansrätten – Tema skräp

Genomförande

Samla eleverna i en ring och introducera uttrycket nedan.

”Ingenting försvinner, allt finns kvar.”

**Vad menas med uttrycket?
Hur kan allting finnas kvar?**

Skräp som ligger slängt i naturen ser tråkigt ut, men dessutom innebär det en fara för djur och natur. Plocka upp innehållet bestående av en aluminiumburk, en spik, en plastpåse, en bit plastskräp, en cigarettfimp och en glasburk ur påsen.

**Resonera och diskutera
för varje skräp:**

- ❓ Vilken fara det kan utgöra?
- ❓ För vem eller vad kan det vara farligt?
- ❓ Vilka konsekvenser kan det få?
- ❓ På vilket sätt kan vi förhindra att någon utsätts för fara eller skada?
- ❓ Vems är ansvaret?
- ❓ Vad säger allemansrätten om nedskräpning?

LEKTIONSINFO

 4-6, 7-9

 **Idrott och hälsa • Geografi
• Biologi • Svenska**

 1-2 timmar, beroende på hur mycket tid man vill lägga på diskussionen.

 En påse innehållande:

- ✓ En aluminiumburk
- ✓ En spik
- ✓ En plastpåse
- ✓ En bit plastskräp (typ clementinnät)
- ✓ En cigarettfimp
- ✓ En glasburk eller glasflaska (gärna trasig)
- ✓ Ev. soppåsar.

 = Årskurs = Ämne = Beräknad tidsåtgång
 = Material

i Aluminiumburkar

När en burk går sönder (kanske när någon jordbruksmaskin eller liknande kör på den) blir det metallflisor. Om dessa flisor hamnar i djurens foder är det stor risk för skador i hals och mage när djuren äter fodret. Speciellt kor är mycket känsliga och varje år får flera tusen kor avlivas för att de har fått i sig metall. Förutom att djuren lider drabbas det också den som äger djuren. Detsamma gäller till exempel en spik.

i Cigarettfimpar

Själva änden på cigaretten är gjord av plast och i den sitter även filtret där mycket av gifterna som finns i cigaretten samlas. Om till exempel en hund äter upp en cigarettfimp kan den bli förgiftad och till och med dö om det är en liten hund. Om cigarettfimpen hamnar i vattnet förgiftar en fimp två liter vatten. När en fimp slängs på gatan eller i naturen kan den trilla ner i en vattenbrunn eller åka med vattnet ut i hav och sjöar. Dessutom kan en glödande fimp utgöra en stor brandfara om det är torrt ute i skog och mark. Skogsbrand kan leda till tragedier för människor och djur.

i Plastskräp

Plastskräp som slängs i naturen utgör en fara för många djur. Djuren kan fastna i skräpet på många olika sätt, och ha svårt att ta sig loss. Varje år måste dessutom djur avlivas för att de har fått i sig plast eller metall som skadat dem.

i Glas

En glasflaska eller glasburk som slängs i naturen riskerar att gå sönder och de vassa kanterna kan orsaka skärskador på både djur och människor. Glasskärvor kan dessutom utgöra en brandrisk om de ligger slängda i torrt gräs och solen lyser.

i Plastpåsar

Våra hav är fyllda av plast som vi människor har slängt. Många djur, framför allt de som lever i eller nära vatten kan få i sig plasten, vilket kan leda till att de dör. Fåglar och fiskar är särskilt drabbade.

Enligt allemansrätten får man inte skräpa ner i naturen och inte heller lämna skräp eller skräppåsar om en soptunna är full.

Förutom att skräpet kan vara en fara för djur och förorena vatten ser det dessutom väldigt tråkigt ut. Plast och metall bryts ned mycket långsamt eller inte alls, vilket gör att det blir ett miljöproblem.

- ✓ Avsluta med att visa bilderna och fånga upp elevernas tankar och reaktioner.
- ✓ På vägen tillbaka till skolan kan det vara bra att ha med påsar för att kunna plocka upp eventuellt skräp som eleverna hittar.
- ✓ För att fördjupa sig i uppgiften om skräp ytterligare kan man prata om mikroplast och dess påverkan på djur, natur, miljö och människor. Mikroplast är fragment från plast eller gummi som kommer från till exempel tyg av syntetmaterial, tillsatser i hygienprodukter, konstgräs och slitage från däck.

På följande sidor finns mycket att läsa:

Naturvårdsverket

naturvardsverket.se

Håll Sverige Rent

hsr.se

Koppling till centralt innehåll i grundskolans kurser

Kursplaner för grundskolan

LGR22: ÅK 4-6, 7-9

Idrott och hälsa

- ✓ Rättigheter och skyldigheter i naturen enligt allemansrätten och dess tillämpning i praktiken (åk 4-9)
- ✓ Säkerhet och hänsynstagande i samband med aktiviteter (åk 4-6)

Geografi

- ✓ Hur val och prioriteringar på individ- och samhällsnivå kan påverka miljön och främja hållbar utveckling (åk 4-6).
- ✓ Människors tillgång till och användning av förnybara och icke-förnybara naturresurser och hur det påverkar människans livsmiljöer (åk 7-9)

Biologi

- ✓ Människans beroende av och påverkan på naturen med koppling till naturbruk, hållbar utveckling och ekosystemtjänster. Naturen som resurs och vårt ansvar när vi nyttjar den (åk 4-6).
- ✓ Människans påverkan på naturen lokalt och globalt samt hur man på individ- och samhällsnivå kan främja hållbar utveckling (åk 7-9)

Svenska

- ✓ Olika former av samtal. Att lyssna aktivt, ställa frågor, uttrycka tankar och känslor samt resonera och argumentera i olika samtalssituationer och i samband med demokratiska beslutsprocesser (åk 4-6).

- ✓ Olika former av samtal. Att delta aktivt, uttrycka känslor, tankar och kunskaper, lyssna, ställa frågor och föra resonemang, samt formulera och bemöta argument (åk 7-9).

Svenska som andraspråk:

- ✓ Olika former av samtal. Att delta aktivt, uttrycka känslor, tankar och kunskaper, lyssna, ställa frågor och föra resonemang, samt formulera och bemöta argument. Användning av sambandsord för att jämföra, motivera, exemplifiera och problematisera (åk4-9)

Kort till övningen

Bilder i A4-format hittar du på nästa sida.

